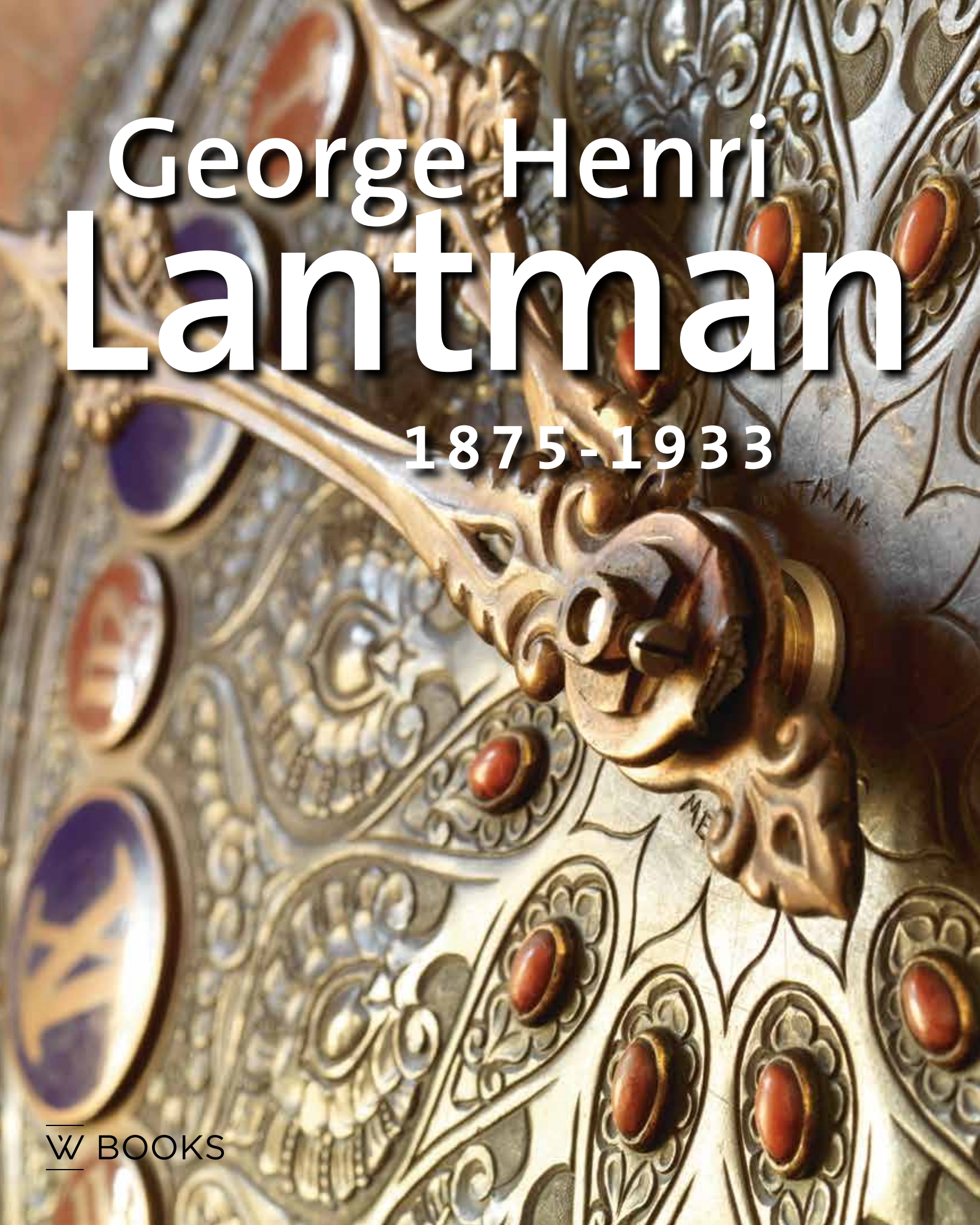

George Henri Lantman

1875-1933

George Henri Lantman

1875-1933

Veelzijdig edelsmid van
de Amsterdamse School

Adri Vermeer

m.m.v. Marina Radius

Jan Jaap Heij

Drents Museum, Assen
WBOOKS, Zwolle

INHOUD

Een persoonlijk voorwoord 3

1 LEVEN EN LOOPBAAN 12

Opleiding in Haarlem 14
De kunstnijverheidsfabriek Amstelhoek 15
Assistent van Lion Cachet 16
Van Wisselingh & Co in Amsterdam 17
Het Huis in Amsterdam en de firma Braat in Delft 18
Verbintenis met Begeer in Utrecht 19
Weg naar zelfstandigheid 21
Lantman als docent 24
Zelfstandig kunstenaarschap 26
Overlijden 28

2 OEUVRE 30

Drijftechniek 32
Materiaalgebruik 32
Gebruiksvoorwerpen 38
Sieraden en voorwerpen van zilver 59
Vrij werk 64
Samenwerking 64
Diverse opdrachten 66
Studiewerkstukken 72
De ontwikkeling in zijn oeuvre 73

3 EEN BIJZONDERE VONDST 74

4 PLAATS IN DE KUNSTWERELD VAN ZIJN TIJD 78

Lantman en de Nieuwe Kunst 80
De Arts and Crafts Movement 80
Richtingen in de Nieuwe Kunst en Art Deco 80
Het succes van de Nieuwe Kunst 81
De VANK 82
Opleidingen 83
Lantman en de Amsterdamse School 84

5 'IN MEMORIAM' 88

6 TENSLOTTE 90

BIJLAGE I: Brief van Lantman aan
Herman Heijermans 92

BIJLAGE II: Notitie van Lantman over sieraden
uit de Bronstijd 93

BIJLAGE III: Notitie van een onbekende auteur over
metaalbewerking 94

BIJLAGE IV: Levensloop 97

BIJLAGE V: Woonadressen 98

BIJLAGE VI: Tentoonstellingen 99

BIJLAGE VII: Objecten in musea, openbare ruimtes
en privécollecties 100

Noten 102

Literatuur 108

EEN PERSOONLIJK VOORWOORD

Waarom ben ik eigenlijk zo geïnteresseerd en geboeid geraakt door het werk van George Henri Lantman (1875-1933) (afb. 1)? Het is moeilijk om aan te geven hoe het komt dat je door een bepaalde kunstvorm wordt aangetrokken. Als ik tekeningen bekijk die ik maakte tijdens de tekenles op de middelbare school – er was geen sprake van enig talent – zit daar iets in van de stijl van de jaren twintig. Ook mijn vader had een stijl van tekenen die aan deze periode deed denken. Hij begon als leerling-tekenaar bij een architectenbureau en werkte later bij de Nederlandse Spoorwegen in – zoals dat thuis genoemd werd – het HGB in Utrecht, dat officieel het Hoofdadministratiegebouw III heette en waarvan George Willem van Heukelom (1870-1952) de architect was. In dat immens grote, donkere bakstenen gebouw, ook bekend als 'de Inktpot', is nu Pro Rail gevestigd. Hoe dan ook, de architectuur en kunst van die tijd sprak mij tijdens mijn schooljaren al aan. Maar ik heb daar verder nooit wat mee gedaan. In de jaren dertig werkte mijn vader bij de NS en was hij opzichter bij de bouw van het Amstelstation en het Muiderpoortstation in Amsterdam. Wij woonden daar toen ook in de buurt.

Nu schrijf ik deze tekst zo'n zeventig

Afb. 1

Joh. Ph. Hoogwout
Plaquette G.H. Lantman, z.j.
gips, 40 x 28 cm
Collectie Drents Museum, Assen

jaar later. Ik ben met de naam Lantman in aanraking gekomen op een heel directe manier: mijn vrouw, Joke Radius, is een kleindochter van Lantman. Haar moeder heette Jennie Lantman en was getrouwd met Rien Radius. Toen ik ruim veertig jaar geleden voor het eerst bij hen thuis kwam, werd ik meteen getroffen door de prachtige klok die op de schoorsteenmantel stond (afb. 2). Er waren nog meer stukken in hun huis, bronsachtig en van zilver, die ik erg mooi vond. Als ik Jennie daarnaar vroeg kreeg zij altijd een wat aangedane blik in haar ogen. Haar vader was een kunstenaar die in zijn tijd wel erkenning kreeg, maar nauwelijks van zijn werk kon leven. Door een stommiteit in een ziekenhuis overleed hij vroeg, toen zijn kinderen nog jong waren. Binnen de familie Lantman leerde ik ook de zus van Jennie kennen, Netty, die getrouwd was met Freek Stakelbeek. Zij woonden in het huis aan de Amsterdamseweg in Amstelveen waar Lantman een groot deel van zijn werkzame leven zijn atelier had (afb. 3 en 4). Zijn vrouw had in dat huis een drogisterij met de naam 'In de groene hagedis' om in hun onderhoud te kunnen voorzien (afb.5). Een zoon van Netty en Freek, Herbert Stakelbeek, woont daar nog steeds en heeft onlangs de koperen hagedis, het 'uithangbord' van de toenmalige drogisterij, weer aan de gevel bevestigd (afb. 6). Freek Stakelbeek heeft die drogisterij tot vlak voor zijn dood in 1992 voortgezet. In de tijd dat ik aan de Vrije Universiteit in Amsterdam werkte, op een steenworp afstand van deze plek, ging ik daar wel

Afb. 2

Pendule, 1920
Tombak, email (wijzerplaat), 38 x 25 x 11 cm
Collectie Drents Museum, Assen

Afb. 3

Woonhuis in Amstelveen, ca. 1925
Foto uit privé collectie

Afb. 4

Woonhuis Amstelveen, huidige situatie

Afb. 5

Drogisterij in voorkamer van woonhuis, ca. 1925
Foto uit privé collectie

Afb. 6

'In de Groene Hagedis', uithangbord drogisterij in Amstelveen, ca. 1925
Koper, 105 x 15 cm
Foto uit privé collectie

eens langs en dan kreeg ik als beloning van Freek altijd een puntzakje Wilhelmina pepermuntjes. Het oude atelier van Lantman, aan de achterkant van het huis, heb ik daarom vaak gezien. Ook zag ik er veel tekeningen die ten grondslag lagen aan de ontwerpen van Lantman, vooral van wijzerplaten voor klokken en van lampen, en ik hoorde er de verhalen van vroeger.

Op een dag liet Rien Radius, de vader van mijn vrouw, zich in de familiekring ontvallen dat hij op een antiekmarkt in Breda een klok van Lantman had gezien. Zo'n beetje in koor

riepen wij: 'En die heb je toch wel gekocht?' Zijn nuchtere antwoord was: 'Maar we hebben toch al een klok, en nog wel één van Lantman!' Hier hadden we niet van terug, maar het bleef wel in mijn gedachten dat er kennelijk werk van hem in omloop was. Niet systematisch, maar wel met een zekere regelmaat, stapten we daarna antiekwinkels binnen om te kijken of er misschien iets van Lantman te vinden was. Tot we in 1991 toevallig in de Nieuwe Spiegelstraat in Amsterdam liepen, waar zich de winkel bevond van Frans Leidelmeijer, gespecialiseerd in Art Nouveau en Art Deco.

We belden aan. Leidelmeijer deed open en vroeg ons wat wij wilden. Wij zeiden dat wij geïnteresseerd waren in werk van Lantman. Hij vroeg ons toen nogal streng: 'En waarom dan wel?', waarop mijn vrouw antwoordde: 'Omdat ik een kleindochter van Lantman ben'. Op dat moment trok er een brede glimlach over zijn gezicht en nodigde hij ons uit binnen te komen en nam ons mee naar een kast waarop een prachtige klok stond. 'Wat dacht u hiervan?', vroeg hij wat uitdagend. Ik had nog nooit zo'n mooie klok gezien (afb.7). Mijn vrouw, die ik eigenlijk zelden over haar grootvader had horen praten omdat zij hem niet persoonlijk heeft gekend, kreeg tranen in haar ogen. Ik vroeg of de klok te koop was. Leidelmeijer: 'Iemand uit de VS heeft er een optie op, maar als u besluit hem te kopen, is hij van u'. Alhoewel ik een lening bij een bank moest afsluiten om het bedrag dat hij vroeg op te kunnen brengen, heb ik geen moment gearzeld en de klok gekocht. Vervolgens bleek dat Leidelmeijer ook nog een mooie zilveren broche van Lantman had (afb.8, links). Ook die heb ik - een paar dagen later in het geheim - gekocht als cadeau voor mijn vrouw die vier maanden later jarig was.

Toen stond die prachtige klok bij ons in huis. Ik heb hierover niets tegen mijn schoonmoeder gezegd, om te kijken hoe ze zou reageren als ze bij ons langs kwam. Toen dat het geval was, duurde het eerst een tijdje voordat ze de klok zag. Maar toen ze hem eenmaal zag, viel ze midden in het gesprek stil, tranen kwamen in haar ogen en ze zei: 'Wat hebben jullie daar nou! Ik zie het nog voor me dat mijn vader die klok aan het maken was'.

Zo is het begonnen. Onder de klok kwam een fraai, door Lantman gemaakt theetafeltje (afb.9), dat tientallen jaren bij mijn schoonfamilie in een zijkamertje had gestaan en dat als naaimachinetafeltje diende. Ik kreeg van de familie zo nu en dan een mooi doosje of een vaasje, en zo begon een kleine collectie te groeien.

Afb. 7
Pendule, 1919
Tombak, email (wijzerplaat), bloedkoraal, 44 x 30 x 15 cm
Collectie Drents Museum, Assen

Afb. 8
Twee broches, z.j.
Zilver met turkoois, 5 x 3 cm en 5 x 4 cm
Collectie Drents Museum, Assen

Afb. 9
Theetafeltje met afneembaar dienblad, z.j.
Hout, 73 x 53 x 41 cm
Collectie Drents Museum, Assen

Eenmaal in de ban geraakt van deze mooie voorwerpen, hield het niet meer op. Op veilingen en antiekbeurzen kwam ik zo nu en dan werk van Lantman tegen. Het is behoorlijk zeldzaam en als er wat te koop is, komt het meestal uit de – soms verre – familiekring, waar het lang is bewaard. Soms was een voorwerp afkomstig van mensen die vroeger diensten verleenden aan de familie Lantman, zoals de huisarts en een kleermaker. Een enkel voorwerp is naar zijn ontwerp door een toegewijde leerling gemaakt. Nóg een klok kwamen we op het spoor via het AVRO programma Tussen Kunst & Kitsch (afb.10).

De schitterende 'kraaghagedis' (afb.11), één van Lantmans absolute topstukken, werd in 1992 te koop aangeboden op een veiling van Glerum Auctioneers in Den Haag. De kraaghagedis heb ik op die veiling niet gekocht. Ik kon niet op tegen de biedingen van de handelaren die er ook waren. Bovendien, ik had de lening van de eerste klok nog niet afbetaald en dit kon er op dat moment niet bij. Wel ben ik toen in het bezit gekomen van een tiental vaasjes en doosjes, waaronder een zilveren wijnbeker (afb. 12). Een antiquair uit Amsterdam, destijds eveneens in de Nieuwe Spiegelstraat gevestigd, kocht de kraaghagedis. Een aantal

jaren stond dit kunstwerk in zijn etalage. Als we in de buurt waren, liepen we expres even om en bewonderden we de kraaghagedis, met onze neus plat tegen de etalageruit gedrukt. Dan zei ik tegen mezelf: 'Ik zál 'm een keer krijgen'. Enige jaren later belde de broer van de bewuste antiquair me op met de mededeling dat ik de kraaghagedis kon kopen voor de prijs waarvoor zijn broer hem jaren daarvoor op de betreffende veiling had gekocht. De lening van de eerste klok was inmiddels afbetaald, dus niet geaarzeld en gekocht. Zo kwam dit topstuk in ons bezit.

Langzamerhand kwamen we ook literatuur op het spoor waarin werk van Lantman wordt beschreven: boeken met historische overzichten, catalogi van tentoonstellingen en van veilinghuizen, artikelen in kunst(historische) tijdschriften. Zo kregen we een goed beeld van de kunsthistorische achtergrond van zijn werk. Daarbij kwam dat Herbert Stakelbeek ook enig archiefmateriaal bezat: foto's, tekeningen, krantenknipsels en berichten van familiegebeurtenissen. Intussen maakte mijn schoonzus, Marina Radius (zie hieronder), foto's van alle stukken die wij op het spoor kwamen: bij familie, in (depots van) musea, bij particulieren. Onder de indruk geraakt van het werk van

Lantman, vonden we dat er meer bekendheid aan hem gegeven moest worden. Een eerste publicatie zag het licht in 2010 in het *Kunst en Antiek Journaal/Collect*. Vervolgens verscheen in het kunsttijdschrift *Origine* een interview over onze collectie, geschreven door Rob Driessen. Daarna besloten we dat we aan het werk van Lantman een boek wilden wijden: het boek dat nu voor u ligt. Het aantal bronnen waaruit voor dit boek geput kon worden, is niet erg omvangrijk. Uit de schaarse informatie die Lantman heeft achtergelaten na zijn plotselinge dood, komt

Afb. 10

Pendule, 1921
Tombak, email (wijzerplaat), 29 x 26 x 11 cm
Collectie Drents Museum, Assen

Afb.11

Kraaghagedis, 1912
Tombak, 25 x 25 x 12 cm
Collectie Drents Museum, Assen

Afb. 12

Wijnbeker, 1914
Zilver, diam. 10 x h 9 cm
Collectie Drents Museum, Assen

het beeld naar voren van een kunstenaar die niet graag op de voorgrond trad en zich het liefst in zijn werkplaats terugtrok om met grote toewijding zijn vak uit te oefenen. Persoonlijke informatie heeft hij zelf nauwelijks nagelaten; veel van wat wij hebben kunnen achterhalen komt 'uit de tweede hand'. De belangrijkste bronnen vorm(d)en recente en oudere literatuur en de kennis van een aantal deskundigen op het gebied van de Nederlandse toegepaste kunst. Zo hebben we een reconstructie van zijn leven en levensloop kunnen maken. De persoonlijke informatie die we hebben kunnen achterhalen, bestaat voor een groot deel uit foto's, tekeningen en enkele krantenknipsels, die zich bevonden in het huis in Amstelveen waar Lantman van 1920 tot aan zijn overlijden in 1933 woonde. Vervolgens vonden we beschrijvingen van zijn werk in enkele jaarboeken van de Nederlandsche Vereeniging voor Ambachts- en Nijverheidskunst (VANK) uit de jaren twintig en in catalogi van tentoonstellingen waaraan hij heeft deelgenomen (zie de Literatuurlijst en Bijlage VI: Tentoonstellingen). Ook kregen we inzage in de brieven die Lantman tussen 1909 en 1925 aan jhr. prof. dr. Jan Six van Hillegom (1875-1926) in Amsterdam heeft geschreven (21 brieven, die zich bevinden in de Collectie Six in Amsterdam). Uit die brieven blijkt dat Lantman een vrij kommervol bestaan als kunstenaar had en dat jhr. Six vaak als beschermheer en bemiddelaar optrad. Jhr. Six was een kunstliefhebber die zich veelvuldig bewoog in kunstkringen. Zo kende hij bijvoorbeeld Jan Eisenloeffel (1876-1957) en Chris Lanooy (1881-1948). Vermoedelijk heeft hij Lantman via deze kunstenaars leren kennen.

Lantman was bevriend met bekende kunstenaars zoals Frans Zwollo sr. en Carel Adolph Lion Cachet en genoot een redelijke bekendheid in de Amsterdamse kunstwereld van zijn tijd. In recente literatuur over de kunstnijverheid uit het begin van de vorige eeuw, zoals de boeken van Frans Leidelmeijer, Annelies Krekel-Aalberse, Marjan Unger en Jan Jaap Heij, is Lantmans naam dan ook regelmatig te vinden.

Een aantal personen heeft ons bij de totstandkoming van dit boek erg geholpen. In de eerste plaats Jan Jaap Heij, oud-conservator van het Drents Museum in Assen. Hij toonde zich een behulpzame coach bij het schrijven van dit boek en bij het scheppen van de mogelijkheid voor een tentoonstelling van het werk van Lantman. Verder betoonde Rob Driessen, kunsthistoricus en gespecialiseerd in twintigste-eeuwse kunst en vormgeving, zich een ware supporter van onze speurtocht naar het werk van Lantman. Ook waren Marjan Unger en Annelies Krekel-Aalberse ons behulpzaam. Zij zetten ons een paar keer op een goed spoor en behoedden ons voor fouten. Tenslotte zijn we ook Herbert Stakelbeek, die nog steeds in het huis van de familie Lantman in Amstelveen woont, dankbaar dat hij allerlei archiefmateriaal ter beschikking heeft gesteld.

Adri Vermeer

Als kleindochter van George Henri Lantman - hij was mijn grootvader van moeders kant - ben ik van jongs af aan vertrouwd geweest met een aantal van zijn werkstukken die bij ons in huis stonden. Zij maakten een zo vanzelfsprekend deel uit van mijn omgeving, dat het pas later tot mij doordrong hoe mooi ze waren.

Nog weer later - ik denk dat ik een jaar of dertig was - vatte ik het plan op om zoveel mogelijk werk op foto vast te leggen, voor zover ik het kon achterhalen natuurlijk. Behalve van wat er bij ons thuis stond, ben ik foto's gaan maken bij mijn tante, de zus van mijn moeder, die altijd in het huis is blijven wonen waar mijn grootvader werkte en waar ook mijn moeder opgroeide.

Verder voerde mijn zoektocht mij naar het Rijksmuseum in Amsterdam en het Drents Museum in Assen, de Effectenbeurs en de Oude kerk in Amsterdam.

Ook doken er soms spullen op veilingen op, of in kunstprogramma's op tv.

Mijn zwager, Adri Vermeer, was inmiddels ook zeer geïnteresseerd geraakt, en via een oproep in een kunstblad kwamen wij een verre neef op het spoor die een aantal mooie kunstvoorwerpen van Lantman in zijn bezit bleek te hebben. Nog steeds is het een soort detectivewerk, want je weet nooit wat er allemaal nog is. Tenslotte is ook niet duidelijk hoeveel mijn grootvader gemaakt heeft, maar het blijkt toch steeds meer te zijn dan ik dacht.

Hoewel ik mijn grootvader nooit gekend heb - hij overleed ruim twintig jaar voordat ik geboren werd - voel ik toch een sterke band met hem. Misschien komt dat wel omdat hij eigenlijk schilder had willen worden, terwijl ik dat daadwerkelijk geworden ben. Heel vaak heb ik het gevoel dat hij over mijn schouder meekijkt als ik aan het werk ben (afb. 13). Ik ben ervan overtuigd dat hij zijn creatieve talenten aan mij heeft doorgegeven, en misschien ook wel zijn liefde voor dieren. Hij blijft mij inspireren.

Marina Radius

Afb. 13

Marina Radius (1953)

Zelfportret van Marina Radius met G.H. Lantman, 2010

Olieverf op doek, 40 x 50 cm

Privé collectie

1

Leven en loopbaan

Afb.14
G.H. Lantman in zijn atelier, ca. 1913
Amsterdam, Bellamystraat
Foto privé collectie

OPLEIDING IN HAARLEM

George Henri Lantman (afb. 14) werd op 24 juli 1875 geboren in Amsterdam, als zoon van George Christoph Lantman (1847-1929), kantoorbediende bij een glasbedrijf, en Annette Cathérine Berthe Carpentier (1847-1930) (afb. 15). Hij had vier jongere broers. Op 8 september 1915 trouwde hij, op veertigjarige leeftijd, met Engelina Maria Keizer (1882-1951). Uit hun huwelijk werden drie kinderen geboren: twee meisjes, Netty (1915-1990) en Jennie (1919-2001), en een jongen, Koert (1923-1994).¹ Lantman had in eerste instantie kunstschilder willen worden, maar zijn vader zag daar niet veel heil in. Hij vond een administratieve opleiding nuttiger en bewerkstelligde dat zijn zoon, net als hijzelf, na de lagere school als kantoorbediende ging werken.

In een klein en dun boekje uit 1910 met de titel *Edelsmid (Over G.H. Lantman)* geeft de literator Jan Greshoff een nogal lyrische beschouwing over Lantman.² Hij beschrijft diens leven tot op dat moment, naar we mogen aannemen op basis van informatie die hij direct van Lantman zelf had gekregen. Samen met een artikel uit 1913 van F.A. Tepe, een vakgenoot van Lantman, is het één van de weinige informatiebronnen over het begin van Lantmans loopbaan.³ Zo weten we dat diens eerste baan in het glasbedrijf, waar ook zijn vader werkte, hem geen bevrediging schonk en dat hij in zijn vrije tijd veel schilderde en tekende. Hij hield het daar dan ook niet lang vol en werd vervolgens medewerker van een vioolmaker en daarna van een restaurator van schilderijen. In 1896 mocht hij eindelijk, dankzij welgezinde hulp en

advies, leerling worden van de School voor Kunstnijverheid in Haarlem.⁴ Daar kreeg hij tekenles van Hendrik Maarten Krabbé (1868-1931).⁵ Rob Zeegers vermeldt in een artikel over de Nederlandse Art Nouveau en Art Deco dat hij daar ook les kreeg van Frans Zwollo sr. (1872-1945).⁶ Zwollo was van 1897 tot 1907 aan deze school verbonden als (de eerste) leraar in metaaldrijven.⁷ Voor die tijd bestond er nog geen aparte opleiding voor edelsmeden; wie dit vak wilde gaan beoefenen moest – net zoals dat in de gildetijd gebeurde – gedurende een aantal jaren bij een ervaren vakman in de leer gaan. Lantman bleef niet lang op de school in Haarlem, hooguit een jaar, en hij heeft er geen diploma behaald. In het jaarverslag van de school over 1897 staat vermeld dat in dat jaar slechts één leerling van de klas ‘Drijven en Ciseleren’ het einddiploma had verkregen. Twaalf leerlingen hadden de school al zonder einddiploma verlaten. Hun namen zijn helaas niet bekend.⁸

Via Annelies Krekel-Aalberse kregen we kopieën van twee leerlingenlijsten. De eerste is een door Zwollo sr. handgeschreven lijst van ‘Leerlingen van zijn Afdeling Metaalbewerking’. Deze lijst is afkomstig uit het persoonlijke archief van Zwollo dat zich bij het RKD (Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis) in Den Haag bevindt. Op deze lijst komt de naam van Lantman niet voor. De tweede is een ‘Alfabetische lijst van leerlingen’ die Jet Pijzel-Dommisse (-conservator van het Gemeentemuseum Den Haag) in 1976 heeft samengesteld op basis van een aantal historische documenten, met name afkomstig uit het Gemeente Archief Haarlem.⁹ Op deze lijst komt de naam van G.H. Lantman wel voor als leerling van de ‘Afdeling Metaalbewerking’ met ingang van 1896, maar uit alles blijkt dat hij de opleiding niet heeft afgemaakt. Ook in de kunstenaars-database van het RKD wordt vermeld dat Lantman tot 1897 leerling was van de school in Haarlem. Het is niet duidelijk of Lantman in Haarlem les heeft gekregen van Zwollo (die daar in 1897 werd aangesteld), zoals Zeegers vermeldt. Het zou kunnen dat Lantman nog net les heeft gehad van Zwollo voordat hij de school verliet. Wanneer in de familiekring echter de naam van ‘grootvader Lantman’ aan de orde kwam, werd er door zijn kinderen steeds met grote stelligheid gezegd dat hij een leerling van de ‘beroemde edelsmid Zwollo’ was geweest. Misschien heeft hij ooit privéles van Zwollo gehad, maar daar is geen bewijs van gevonden. In ieder geval hebben ze elkaar gekend. In de nalatenschap van Lantman bevonden zich namelijk een tweetal sieraden van de hand van Zwollo: een zilveren broche en een stel oorknoppen, beide met bloedkoralen.¹⁰ Aan Lantmans werk is bovendien duidelijk te zien dat hij door het werk van Zwollo geïnspireerd werd.

Afb. 15

Twaalf-jarig huwelijk echtpaar Lantman
Foto privé collectie

Zwollo heeft een belangrijke impuls gegeven aan de vernieuwing van het vakonderwijs in de edelsmeedkunst in de periode rond 1900. Ook wordt hij gezien als de grondlegger van de decoratieve richting in de edelsmeedkunst van de Nieuwe Kunst, de typisch Nederlandse variant van de internationale Art Nouveau-stijl. Hij is daarmee de belangrijkste tegenhanger van de andere pionier op dat gebied uit deze periode: Jan Eisenloeffel (1876-1957). Deze streefde juist naar een spaarzamer gebruik van decoratie en naar een veel strakkere vormtaal. Hij geldt als de belangrijkste vertegenwoordiger in zijn vakgebied van de zogenoemde ‘constructieve’ richting in de Nieuwe Kunst.¹¹

Na circa 1910 gingen jongere edelsmeden zowel de naturalistische ornamenten van de decoratieve richting als de geometrische ornamenten van de constructieve richting steeds meer als ‘ouderwets’ zien. Op basis van elementen uit beide richtingen ontwikkelden zij nieuwe opvattingen. Hun werk wordt gekenmerkt door organische vormen, golvende oppervlakken, S-vormige lijnen die vanuit een centraal punt naar de rand slingeren en een veelvuldig gebruik van edelstenen. De ontwikkeling van deze nieuwe stijl was voor een belangrijk deel te danken aan de architect en ontwerper Mathieu Lauweriks (1864-1932).¹² Deze was van 1900 tot 1904 architectuurdocolent aan de School voor Kunstnijverheid in Haarlem en van 1916 tot 1924 directeur van de Quellinusschool, die in 1924 zou opgaan in het Instituut voor Kunstnijverheidsonderwijs in Amsterdam.

DE KUNST- NIJVERHEIDS- FABRIEK AMSTELHOEK

Kort nadat Lantman de school in Haarlem had verlaten, trad hij als koperslager in dienst bij de metaalwerkplaats van de Fayence- en Plateelfabriek Amstelhoek, een kleine fabriek gelegen aan de rivier de Amstel, net buiten Amsterdam.¹³ Deze fabriek was in 1897 opgericht door de idealistische Amsterdamse ondernemer Willem Hoeker (1862-overleden na 1906).¹⁴ Voor een sfeertekening van dit bedrijf is de onvoltooide sleutelroman van Albert Meilink, een medewerker van Amstelhoek, zeer lezenswaardig. Daarin beschrijft de auteur zijn belevenissen bij De Zaaier, een kunstnijverheids-fabriek met een zeer idealistische opzet, die duidelijk naar

Dit is deel 26 in de serie 'Monografieën van het Drents Museum over kunstenaars uit het tijdperk rond 1900'.

Eerdere delen gingen over:

Chris Lebeau (1878-1945),
Jac. van den Bosch (1868-1948),
Cornelis de Lorm (1875-1942),
Klaas van Leeuwen (1868-1935),
Simon Moulijn (1866-1948),
Lambertus Zijl (1866-1947),
Willem van Konijnenburg (1868-1943),
Reinier Sybrand Bakels (1873-1956),
Harm Ellens (1871-1939),
Dirk Nijland (1881-1955),
Willem Bastiaan Tholen (1860-1931),
Chris van der Hoef (1875-1933),
C.A. Lion Cachet (1864-1945),
H.A. van den Eijnde (1869-1939),
Jan Eisenloeffel (1876-1957),
Marinus van Raalte (1873-1944),
Georg Rueter (1875-1966),
Theo van Hoytema (1863-1917),
Carel J.A. Begeer (1883-1956),
J.C. Stoffels (1878-1952),
Henri Verstijnen (1882-1940),
Jan Mankes (1880-1920),
Bernard Essers (1893-1945),
Bernard Willem Wierink (1856-1939) en
Theo Colenbrander (1841-1930)

George Henri Lantman (1875-1933) was edelsmid en metaalbewerker in Amsterdam. Tijdens zijn opleiding aan de School voor Kunstnijverheid in Haarlem kwam hij in contact met de bekende edelsmid Frans Zwollo sr. Ook ging hij in de leer bij een aantal werkplaatsen en ateliers voor kunstnijverheid in Amsterdam, o.a. van Carel Adolphe Lion Cachet. Na een korte periode bij de zilverfabriek C. J. Begeer te Utrecht was Lantman van 1912 tot 1933 als leraar edelsmeden verbonden aan de 'Kunstnijverheidsschool Quellinus Amsterdam'. Hij nam in zijn tijd aan een aantal belangrijke nationale en internationale tentoonstellingen deel, waaronder de vermaarde 'Exposition Internationale des Arts Décoratifs & Industriels Modernes' in Parijs in 1925. Zijn werk bevindt zich voornamelijk in privé-collecties en in een paar musea in Nederland en België.

DRENTSMUSEUM.NL
WWW.WBOOKS.COM

